

B9-0095/2024

31.1.2024

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Komisijos pareiškimo

pagal Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 dalį

dėl Norvegijos neseniai priimto sprendimo tęsti giliavandenę kasybą Arktyje
(2024/2520(RSP))

Hildegard Bentele

PPE frakcijos vardu

Mohammed Chahim

S&D frakcijos vardu

Catherine Chabaud

RENEW frakcijos vardu

Caroline Roose, Pär Holmgren

Verts/ALE frakcijos vardu

Zdzisław Krasnodębski

ECR frakcijos vardu

Silvia Modig

The Left frakcijos vardu

Europos Parlamento rezoliucija dėl Norvegijos neseniai priimto sprendimo tęsti giliavandenę kasybą Arktyje (2024/2520(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2024 m. sausio 9 d. Norvegijos parlamento sprendimą „Kasybos veikla Norvegijos kontinentiniame šelfe. Rajono ruošimas ir išteklių valdymo strategija“,
- atsižvelgdamas į 2022 m. spalio 27 d. Norvegijos energetikos ministerijos strateginio jūros dugno naudingųjų iškasenų poveikio Norvegijos kontinentinio šelfo aplinkai vertinimą,
- atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 20 d. Norvegijos vyriausybės ataskaitą „Su naudingųjų iškasenų kasyba susijusi veikla Norvegijos kontinentiniame šelfe. Rajonų ruošimas ir išteklių administravimo strategija“,
- atsižvelgdamas į 2023 m. sausio 27 d. Norvegijos aplinkos agentūros pareiškimą dėl posėdžio dėl su naudingosiomis iškasenomis susijusios veiklos Norvegijos kontinentiniame šelfe ir jos poveikio aplinkai,
- atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatą „Europos žaliasis kursas“ (COM(2019)0640),
- atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 20 d. Komisijos komunikatą „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“ (COM(2020)0380), 2021 m. birželio 9 d. Parlamento rezoliuciją šiuo klausimu¹ ir į 2020 m. spalio 23 d. Tarybos išvadas šiuo klausimu,
- atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 17 d. Komisijos komunikatą „Naujas požiūris į tvarią ES mėlynąją ekonomiką. ES mėlynosios ekonomikos transformavimas siekiant tvarios ateities“ (COM(2021)0240),
- atsižvelgdamas į savo 2022 m. gegužės 3 d. rezoliuciją „Tvarios mėlynosios ekonomikos kūrimas ES. Žvejybos ir akvakultūros sektorių vaidmuo“²,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. spalio 7 d. rezoliuciją dėl Arkties regiono: galimybės, susirūpinimą keliantys klausimai ir saugumo uždaviniai³,
- atsižvelgdamas į savo 2018 m. sausio 16 d. rezoliuciją „Tarptautinis vandenynų valdymas. Mūsų vandenynų ateities darbotvarkė atsižvelgiant į darnaus vystymosi tikslus iki 2030 m.“⁴,

¹ OL C 67, 2022 2 8, p. 25.

² OL C 465, 2022 12 6, p. 2.

³ OL C 132, 2022 3 24, p. 113.

⁴ OL C 458, 2018 12 19, p. 9.

- atsižvelgdamas į savo 2022 m. spalio 6 d. rezoliuciją „Paskata imtis veiksmų vandenynų klausimu: vandenynų valdymo ir biologinės įvairovės stiprinimas“⁵,
- atsižvelgdamas į 2022 m. birželio 24 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliojimo užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą pavadinimu „Krypties į tvarią mėlynąją planetą nustatymas. Bendras komunikatas dėl ES tarptautinio vandenynų valdymo darbotvarkės“ (JOIN(2022)0028),
- atsižvelgdamas į 2016 m. lapkričio 10 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliojimo užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą pavadinimu „Tarptautinis vandenynų valdymas. Mūsų vandenynų ateities darbotvarkė“ (JOIN(2016)0049),
- atsižvelgdamas į 2023 m. spalio mėn. Komisijos verbalinę notą Nr. 21/13, kurią ji nusiuntė Norvegijos Karalystės užsienio reikalų ministerijai,
- atsižvelgdamas į Biologinės įvairovės konvenciją, kuri įsigaliojo 1993 m. gruodžio 29 d., Kunmingo ir Monrealio pasaulinės biologinės įvairovės strategiją ir 15-osios Biologinės įvairovės konvencijos šalių konferencijos Sprendimą Nr. 15/24 dėl jūrų ir pakrančių biologinės įvairovės išsaugojimo ir tvaraus naudojimo,
- atsižvelgdamas į JT jūrų teisės konvenciją (UNCLOS), ypač jos 145 straipsnį dėl jūros aplinkos apsaugos,
- atsižvelgdamas į UNCLOS pagrįstą susitarimą dėl jūrų biologinės įvairovės išsaugojimo ir tausaus jos naudojimo nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančiuose rajonuose (BBNJ susitarimas),
- atsižvelgdamas į pagal UNCLOS įsteigtos Tarptautinės jūros dugno institucijos įgaliojimus ir 1994 m. susitarimą dėl UNCLOS XI dalies įgyvendinimo,
- atsižvelgdamas į Konvenciją dėl šiaurės rytų Atlanto jūros aplinkos apsaugos (OSPAR konvencija), kuri apima Arkties regiono vandenį,
- atsižvelgdamas į 1920 m. vasario 9 d. Paryžiuje pasirašytą 1920 m. Svalbardo sutartį,
- atsižvelgdamas į 1991 m. vasario 25 d. Espe pasirašytą Konvenciją dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste⁶ (Espo konvencija) ir jos Strateginio aplinkos vertinimo protokolą⁷ (SAV protokolas),
- atsižvelgdamas į Tvarios jūrų ekonomikos aukšto lygio komisiją, kurios viena iš steigėjų yra Norvegija,
- atsižvelgdamas į Tarptautinės gamtos apsaugos sąjungos (IUCN) rezoliuciją Nr. 122 „Vandenyno gelmių ekosistemų ir biologinės įvairovės apsauga taikant giliajvandenės kasybos moratoriumą“,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliuciją „Keiskime mūsų

⁵ OL C 132, 2023 4 14, p. 106.

⁶ OL C 104, 1992 4 24, p. 7.

⁷ OL L 308, 2008 11 19, p. 35.

pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“, priimtą 2015 m. rugsėjo 25 d. Niujorke įvykusiame Jungtinių Tautų aukščiausiojo lygio susitikime darnaus vystymosi klausimais, ir visų pirma į Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. 14-ąjį darnaus vystymosi tikslą (DVT), kuriuo skatinama išsaugoti ir tausiai naudoti vandenynus, jūras ir jūrų išteklius,

- atsižvelgdamas į 2019 m. gegužės mėn. Tarpvyriausybines mokslines politines biologines įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platformos parengtą visuotinio biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų vertinimo ataskaitą,
 - atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje vykusioje 21-ojoje Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijoje (COP21) priimtą susitarimą, kuris įsigaliojo 2016 m. lapkričio 4 d., taip pat į paskesnius COP sprendimus,
 - atsižvelgdamas į Tarpvyriausybines klimato kaitos komisijos 2019 m. rugsėjo 24 d. specialiąją ataskaitą dėl vandenyno ir kriosferos keičiantis klimatui,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi 2024 m. sausio 9 d. Stortingas (Norvegijos parlamentas) patvirtino sprendimą leisti žvalgyti Arkties regione esantį 281 200 kvadratinį kilometrų ploto rajoną dėl galimybės vykdyti giliavandenę kasybą; kadangi šis procesas yra neterminuotas ir papildomi sprendimai dėl gavybos planų ar kasybos leidimų priklauso nuo tolesnių Norvegijos vyriausybės demokratinų sprendimų, priimamų vadovaujantis Norvegijos jūros dugno naudingųjų iškasenų aktu; kadangi, remiantis šiuo sprendimu, pirmiausia gavybos planus turi patvirtinti Stortingas;
- B. kadangi Norvegijos aplinkos agentūra mano, kad poveikio aplinkai vertinimuose nepateikta svarbi informacija apie gamtą, technologiją ir galimą poveikį aplinkai, todėl jie nėra pakankamas pagrindas naudingųjų iškasenų gavybai vykdyti;
- C. kadangi Norvegija ir ES, kaip kaimynės ir partnerės, palaiko tvirtus ir ilgalaikius santykius, siekia bendrų politinių tikslų ir laikosi bendrų pagrindinių vertybių, taip pat priklauso bendrajai Europos ekonominės erdvės rinkai;
- D. kadangi siūlomas tiriamasis rajonas yra Norvegijos išplėstiniame kontinentiniame šelfe ir didelė jo dalis, esanti už išplėstinio kontinentinio šelfo ribų, laikoma atvirąja jūra ir tarptautinės žvejybos teritorijomis; kadangi šiam kontinentiniam šelfui taikomos 1920 m. Svalbardo sutarties nuostatos; kadangi šis rajonas patenka į Svalbardo žuvininkystės apsaugos zoną, sutarties šalys, įskaitant 22 ES valstybes nares ir 23 kitas šalis, turi vienodas galimybes vykdyti žuvininkystę;
- E. kadangi 2023 m. spalio mėn. ES Norvegijai nusiuntė verbalinę notą, kurioje išreiškė susirūpinimą dėl didelio paskelbtos giliavandenės kasybos neigiamo poveikio žuvų ištekliams, žuvininkystei ir žvejybos plotų prieinamumui, taip pat ir Svalbardo archipelago kontinentiniame šelfe;
- F. kadangi Norvegija yra pasirašiusi Espo konvenciją ir SAV protokolą, ji yra teisiškai įsipareigojusi vengti didelio tarpvalstybinio poveikio; kadangi Norvegija taip pat yra teisiškai įsipareigojusi pagal OSPAR konvenciją saugoti jūros aplinką;

- G. kadangi nustatyta, kad Arkties regiono ekosistemos aplinkos apsaugos požiūriu yra ypatingai svarbios biologinei įvairovei, žuvų ištekliams ir klimato reguliavimui; kadangi šios itin pažeidžiamos ekosistemos jau patiria klimato kaitos poveikį, dėl kurio vandenynai tampa rūgštingesni ir šiltesni, ir tai tikriausiai paveiks svarbių žuvų išteklių migracijos modelius; kadangi kyla pavojus, kad dėl Arkties jūros dugno naudingųjų iškasenų gavybos į aplinką bus išleistas poledinėse ekosistemose ir Arkties amžinojo įšalo dirvožemyje sukauptas metanas; kadangi Arkties ekosistemos itin jautrios taršai ir kitam žmogaus veiklos poveikiui; kadangi dėl atšiaurių gamtinių sąlygų ir tolimų atstumų iki uostų reikiamus taisymo ar valymo procesus vykdyti labai sudėtinga;
- H. kadangi jūros gelmės – seniausias biomas planetoje ir apie šią planetos dalį žmogus žino mažiausia; kadangi manoma, kad jūros gelmėse esama didžiausios biologinės įvairovės Žemėje, jos teikia ypatingos svarbos aplinkosauginės paslaugas, įskaitant ilgalaikę anglies dioksido sekvestraciją, ir joms kenkia žmogaus veikla; kadangi vandenynai sugeria maždaug 90 proc. šilumos pertekliaus ir 25 proc. visame pasaulyje išmetamo CO₂ kiekio; kadangi rimtai susirūpinta dėl giliavandenės kasybos poveikio biologinės įvairovės nykimui ir ekosistemos funkcionavimui, kurių poveikį jaus daugybė ateities kartų; kadangi vandenynas tarptautiniu lygmeniu turėtų būti paskelbtas pasauline bendrąja gėrybe ir turėtų būti saugomas, atsižvelgiant į jo unikalumą ir tarpusavio sąsajas bei jo teikiamas itin svarbias ekosistemines paslaugas; kadangi nuo šių paslaugų priklauso dabartinių ir būsimų kartų išgyvenimas ir gerovė;
- I. kadangi 2023 m. birželio mėn. buvo sudarytas BBNJ susitarimas; kadangi ES ir Norvegija vienos iš pirmųjų pasirašė šią sutartį; kadangi ES, kuri vadovavo pasaulinio lygio deryboms pasitelkiant Didelio užmojo koaliciją BBNJ, – 2022 m. vasario mėn. Breste vykusiame aukščiausiojo lygio susitikime „Vienas vandenynas“ sukurtą koaliciją, prie kurios taip pat prisijungė Norvegija – teikė pirmenybę BBNJ susitarimo sudarymui; kadangi BBNJ susitarime reikalaujama, kad būtų atliekami ekonominės veiklos poveikio atvirosios jūros biologinei įvairovei vertinimai;
- J. kadangi remiantis šiuo metu turima mokslinė informacija neįmanoma tiksliai įvertinti giliavandenės kasybos poveikio aplinkai, reikia atlikti tarptautinius mokslinius tyrimus, kad šiuo klausimu būtų pasiektas mokslinis konsensusas; kadangi Komisija pabrėžė, kad reikia vykdyti ilgalaikius mokslinius tyrimus, kad iš tiesų būtų įvertintas giliavandenės kasybos poveikis; kadangi skubotas žvalgymas ir kasyba galėtų padaryti ilgalaikę ir neatitaisomą žalą ekosistemoms; kadangi reikia atlikti daugiau mokslinių tyrimų, kad būtų galima visapusiškai suprasti galimą giliavandenės kasybos poveikį jūros aplinkai ir biologinei įvairovei;
- K. kadangi leidimas vykdyti giliavandenę kasybą šiame rajone galėtų daryti žalą žuvų ištekliams ir žuvininkystei bei pakenkti ES valstybių narių laivų galimybėms patekti į žvejybos plotus šiame rajone; kadangi šio sprendimo poveikio vertinime neatsižvelgta į tarptautinius žvejybos interesus, įskaitant ES žuvininkystę; kadangi 2021 m. lapkričio mėn. Europos tolimosios žvejybos, pelaginių išteklių ir šiaurės vakarų vandenų patariamasis tarybos, remdamosi panašiomis 2020 ir 2019 m. rekomendacijomis, paragino paskelbti giliavandenės kasybos moratoriumą; kadangi Norvegijos žvejų asociacija taip pat itin kritiškai įvertino sprendimą;
- L. kadangi tarptautiniu mastu vis daugiau valstybių narių, įskaitant septynias ES valstybes

nares (Suomija, Prancūzija, Vokietija, Airija, Portugalija, Ispanija ir Švedija), paskelbė pritariančios giliavandenės kasybos moratoriumui, jos prevenciniam sustabdymui arba visiškam uždraudimui; kadangi 2021 m. rugsėjo mėn. IUCN Pasaulio gamtos apsaugos kongresas milžiniška balsų dauguma priėmė pasiūlymą, kuriame raginama priimti giliavandenės kasybos moratoriumą, kuriam, be kita ko, pritarė Tarptautinė jūros dugno institucija, taip pat Austrija, Vokietija, Portugalija, Rumunija, Ispanija ir Švedija;

- M. kadangi 37 finansų įstaigos, kurių bendras turtas sudaro 3,3 trln. EUR, Tarptautinės jūros dugno institucijos valstybėms narėms išreiškė susirūpinimą dėl giliavandenės kasybos veiklos; kadangi tarptautinės įmonės, kaip antai „Volvo“, „BMW“, „Google“, „Samsung“, „Phillips“, „Northvolt“ ir „Volkswagen“, pareiškė remiančios giliavandenės kasybos moratoriumą ir įsipareigojo nenaudoti ar nefinansuoti giliavandenės kasybos būdu išgautų naudingųjų iškasenų; kadangi Norvegijos didžiausia įmonė „Equinor“ pabrėžė, kad reikia daugiau sužinoti apie giliavandenę kasybą prie Norvegijos krantų, ir pateikė išvadą, kad dėl pavojaus aplinkai ji dar negali būti vykdoma; kadangi JT Aplinkos programos finansų iniciatyva įspėjo finansų bendruomenę, kad nėra jokio numanomo būdo, kad dabartinės formos giliavandenės kasybos veiklos finansavimas atitiktų Tvarios mėlynosios ekonomikos finansavimo principus;
- N. kadangi didelė dalis žaliavų paklausos gali ir turėtų būti patenkinta naudojant perdirbimo ir žiedinės ekonomikos priemones, kuriant pakaitines medžiagas ir taikant paklausos mažinimo politiką;
1. reiškia susirūpinimą dėl 2024 m. sausio 9 d. Stortingo sprendimo paruošti rajonus giliavandenės kasybos veiklai;
 2. pažymi, kad Stortingo sprendimas apima nuolatinį kartografavimo, žinių kaupimo ir galimos kasybos veiklos poveikio aplinkai vertinimų procesą ir juo automatiškai nesuteikiamas leidimas vykdyti kasybos veiklą, nes, remiantis sprendimu, pirmuosius kasybos planus turi patvirtinti Stortingas;
 3. dar kartą ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti paskelbti tarptautinį giliavandenės kasybos moratoriumą, be kita ko, Tarptautinėje jūros dugno institucijoje, kol nebus pakankamai ištirtas ir moksliskai išnagrinėtas giliavandenės kasybos poveikis jūros aplinkai, biologinei įvairovei ir žmogaus veiklai jūroje ir nebus galima valdyti giliavandenės kasybos taip, kad nebūtų prarasta jūrų biologinė įvairovė ir nenyktų jūrų ekosistemos; ragina visas šalis laikytis atsargumo principo ir pritariti tarptautiniam giliavandenės kasybos moratoriumui;
 4. primena Norvegijos, kaip kelių sutarčių, visų pirma Svalbardo sutarties, įvairių susitarimų, susijusių su žuvų išteklių valdymu tame rajone, Konvencijos dėl šiaurės rytų Atlanto jūros aplinkos apsaugos (OSPAR konvencijos) nuo neigiamo žmogaus veiklos poveikio, kuri apima Arkties regiono vandenį, ir Espo konvencijos, šalies, įsipareigojimus; pabrėžia, kad ES ir Norvegija pasirašė BBNJ susitarimą, ir ragina visas kitas UNCLOS šalis, įskaitant Norvegiją, nedelsiant jį pasirašyti ir ratifikuoti;
 5. ragina Norvegiją toliau bendradarbiauti su ES plėtojant abipusę partnerystę ir vadovaujantis 2023 m. balandžio mėn. pasirašytu žaliuoju aljansu, kad būtų atsižvelgiama į visus susirūpinimą keliančius klausimus ir būtų užtikrinta jūros aplinkos

ir Arkties regiono ekosistemų apsauga; ragina Komisiją ir Norvegiją vykdyti nuolatinį dialogą ir keistis moksliniais tyrimais ir žiniomis apie jūros dugną bei tvarų vandenyno valdymą; pabrėžia, kad Norvegija ir ES, vykdydamos savo atitinkamas strategijas, laikosi panašaus požiūrio į suderintą žaliavų politiką, grindžiamą paklausos mažinimu, pakartotiniu naudojimu, efektyvumu, perdirbimu, atliekų srautų naudojimu ir pakeitimu;

6. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Stortingui ir Norvegijos vyriausybei.